

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กโดยครูอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กใน 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้ การไตร่ตรองสะท้อนความคิด และการนำเสนอสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้

ประชากร คือ ครูอนุบาลที่จัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก จำนวนทั้งสิ้น 2,505 คน จำแนกตามสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 80 คน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 1,525 คน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 837 คน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 63 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูอนุบาลที่จัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก จำนวนทั้งสิ้น 500 คน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ 20% ของจำนวนประชากรทั้งหมด และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัด คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 270 คน สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 205 คน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 10 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์และสำรวจใช้การเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ คือ ครูอนุบาลที่ตอบแบบสอบถามได้ครอบคลุมตามขั้นตอนการจัดทำสารนิทัศน์ ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้ครูอนุบาลจำนวน 15 คน จำแนกตามสังกัด คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 5 คน สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 4 คน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 3 ชุด คือ แบบสอบถามครูอนุบาล แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล และแบบสำรวจ

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการนำข้อมูลมาสรุปรวม เรียบเรียง แยกคำตอบให้เป็นหมวดหมู่ และแบบสำรวจ ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีการดำเนินการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 การวางแผน ครูอนุบาลมีการวางแผนในการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำไปกำหนดกิจกรรมที่ต้องการเก็บรวมถึงออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกและสังเกตพฤติกรรมเด็ก

1.2 การจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้ ครูอนุบาลจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้ของเด็กจากกิจกรรมศิลปะเป็นหลัก โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมและกล้องถ่ายภาพเด็กในการจัดเก็บข้อมูลและประเภทของหลักฐานที่เก็บได้มาจากเด็ก ครู และผู้ปกครอง ได้แก่ ผลงานเด็กและภาพถ่ายขณะเด็กทำกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ไม่สามารถเก็บหลักฐานได้ไม่ครบทุกกิจกรรม นอกจากนี้ ครูอนุบาลคัดแยกหลักฐานการเรียนรู้ของเด็กทุกเดือนและปลายเทอม โดยแยกตามชื่อของเด็ก แล้วเก็บใส่แฟ้มไว้ในมุมหนึ่งที่จัดขึ้นในห้องเรียน

1.3 การไตร่ตรองสะท้อนความคิด ครูอนุบาลดำเนินการโดยคัดเลือกผลงานที่สะท้อนการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมแล้วนำมาเขียนวันที่และชื่อของเด็ก นำข้อมูลที่ได้มาสรุปด้วยตนเอง ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ไม่มีเวลามากพอในการสะท้อนความคิดของครู การประชุมครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประชุมผู้ปกครอง นอกจากนี้ ครูอนุบาลนำเสนอสารนิทัศน์ผ่านสมุดรายงานพัฒนาการเด็กรายบุคคลและพอร์ตโฟลิโอของเด็กรายบุคคล

1.4 การนำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้

ครูอนุบาลนำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล และนำไปใช้ในการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กร่วมกับครูและผู้ปกครอง นอกจากนี้ ครูอนุบาลเกิดการเรียนรู้จากการจัดทำสารนิทัศน์เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ มีเวลาจำกัดในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กทั้งกับครูและผู้ปกครอง

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

2.1 การวางแผน ครูอนุบาลทั้ง 15 คน ส่วนใหญ่ทำการศึกษาลักษณะกลางและหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดกิจกรรมและพฤติกรรมเด็กที่ต้องการเก็บ โดยครูอนุบาล 9 คน ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเด็กด้วยตนเอง และครูอนุบาล 6 คน ใช้เครื่องมือในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเด็กที่ได้มาจากแบบประเมินท้ายเล่มแบบฝึกหัดแบ่งตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งเป็นหนังสือแบบเรียนที่มาจากหลายสถาบัน

2.2 การจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้ ครูอนุบาลทั้ง 15 คน จัดเก็บสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กจากกิจกรรมเล่นอิสระ ศิลปะ ภาษา เสริมประสบการณ์ และเกมการศึกษา ซึ่งครูสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยการถ่ายภาพในขณะที่สอนและเก็บผลงานเด็กที่ได้จากกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผลงานที่เก็บส่วนใหญ่เป็นผลงานศิลปะ โดยครูอนุบาล 4 คน ที่จัดบันทึกพฤติกรรมหรือคำพูดเด็กแต่ไม่ได้บันทึกทันทีเป็นการบันทึกหลังการสอน

2.3 การไตร่ตรองสะท้อนความคิด ครูอนุบาลทั้ง 15 คน มีการคัดเลือกหลักฐานการเรียนรู้ของเด็กตามวัตถุประสงค์และเลือกผลงานที่สะท้อนการเรียนรู้ของในแต่ละกิจกรรมแล้วนำมาวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลด้วยตนเองโดยเปรียบเทียบกับทฤษฎีและเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร และนำข้อมูลที่ได้จากสารนิทัศน์มานำเสนอใน 5 รูปแบบ ได้แก่ จดหมายข่าว พอร์ตโฟลิโอของเด็กรายบุคคล บอร์ดสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก นิทรรศการเรียนรู้ของเด็ก และสมุดรายงานพัฒนาการเด็กรายบุคคล

2.4 การนำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้ ครูอนุบาลทั้ง 15 คน ให้ความเห็นว่า สารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กสามารถนำไปใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็กและช่วยครูในการสื่อสารกับผู้ปกครองเด็กได้ดี เพราะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการเด็กมากขึ้น รวมถึงทำให้ผู้ปกครองเชื่อถือในการจัดการเรียนการสอนของครู นอกจากนี้ ครูอนุบาล 5 คน ยังนำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปเป็นหลักฐานเพื่อการรับการประเมินภายนอก

3. ข้อมูลจากแบบสำรวจ

3.1) การวางแผน ครูอนุบาล จำนวน 15 คน มีหลักฐานการบันทึกแผนการสอน และครูอนุบาล 12 คน มีแฟ้มสะสมผลงานของครู

3.2) การจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้ ครูอนุบาลทั้ง 15 คน มีหลักฐานบันทึกการจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ ภาพถ่ายของเด็กในขณะทำกิจกรรม ผลงานเด็ก และครูอนุบาล 13 คน มีแบบบันทึกพฤติกรรมเด็ก

3.3) การไตร่ตรองสะท้อนความคิด ครูอนุบาลจำนวน 15 คน มีการจัดทำ บอร์ดสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กและครูอนุบาล 14 คน จัดทำจดหมายข่าวระหว่างบ้านและ โรงเรียน พอร์ตโฟลิโอของเด็กรายบุคคล นิทรรศการการเรียนรู้ สมุดรายงานพัฒนาการเด็ก รายบุคคล

3.4) การนำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้ ครูอนุบาล จำนวน 14 คน มีหลักฐานการจัดทำบันทึก/เอกสารการวางแผนการสอนของครู และบันทึก/เอกสารการประเมิน พัฒนาการเด็ก นอกจากนี้ ครูอนุบาล 13 คน มีบันทึก/เอกสารการสื่อสารกับผู้ปกครองหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องกับเด็ก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กโดยครูอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. “สารนิทัศน์” เป็นคำที่ไม่สื่อความหมายสำหรับครูอนุบาลโดยทั่วไป

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (อ้างถึงใน พัชรี ผลโยธิน, 2543) ให้ความหมายของคำว่า “สารนิทัศน์ หมายถึง ส่วนสำคัญที่นำมาเป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นให้ผู้อื่นเห็น” และพัชรี ผลโยธิน (2543) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดทำสารนิทัศน์ หมายถึง การจัดข้อมูลที่จะเป็นหลักฐานหรือ แสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากการทำ กิจกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม” แต่จากการสัมภาษณ์ครูอนุบาล พบว่า ครูจำนวน 14 คน มีความเข้าใจว่า “สารนิทัศน์ คือ สื่อการเรียนการสอน เช่น นิทาน วีดิทัศน์ให้ความรู้ต่าง ๆ และเป็นนวัตกรรมใหม่ที่นำมาใช้ให้ความรู้แก่ผู้เรียน” ต่อเมื่อผู้วิจัยเปลี่ยนจากคำว่า “สารนิทัศน์” เป็น “หลักฐานการเรียนรู้ของเด็ก” ครูอนุบาลจึงเกิดความเข้าใจและสามารถตอบ คำถามได้ แม้คำว่า “สารนิทัศน์” จะปรากฏในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและคุ้นเคยกันในแวดวง นักการศึกษามาเกือบ 10 ปี หากคำนี้ยังเป็นคำใหม่ที่ไม่สื่อความหมายสำหรับครูอนุบาลโดยทั่วไป

2. โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบโครงการมีการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กได้ สอดคล้องกับหลักการ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสำรวจครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาขนาดเล็กและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาด กลาง พบว่า แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนของครูอนุบาลในโรงเรียนดังกล่าว มีความ สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กซึ่งอยู่ภายใต้แนวทางการสอน

แบบโครงการ ครูอนุบาลจึงสามารถดำเนินการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กได้ครอบคลุมขั้นตอนในการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้ 3) การไตร่ตรองสะท้อนความคิด และ 4) การนำเสนอสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้ อีกทั้งสามารถนำเสนอสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้ได้หลากหลาย ได้แก่ การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก การสื่อสารข้อมูลแก่ผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองทราบพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น

3. ครูอนุบาลส่วนใหญ่จัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไม่ครอบคลุมทุกขั้นตอน

ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ แสดงให้เห็นถึงการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กที่ยังไม่ครอบคลุมทุกขั้นตอน ส่วนใหญ่ครูอนุบาลดำเนินการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กโดยมีการวางแผน การจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้ และการนำเสนอสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้ แต่ไม่ได้มีการไตร่ตรองสะท้อนความคิด ดังนี้

3.1 การจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้

ครูอนุบาลส่วนใหญ่เก็บหลักฐานการเรียนรู้ของเด็กที่เป็นผลงานศิลปะและภาพถ่ายมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ครูอนุบาลให้ความสำคัญกับการเก็บผลงานที่เป็นรูปธรรมแสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้และพัฒนาการที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนมากกว่าการจดบันทึกพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งครูอนุบาลให้เหตุผลว่า “การจดบันทึกเป็นเรื่องยุ่งยากและไม่มีเวลาทำพอที่จะทำได้” ด้วยจำนวนเด็กต่อชั้นเรียนที่มาก และครูอนุบาลมีภาระงานอื่นนอกจากงานสอน ทำให้บันทึกคำพูดเด็กไม่ทัน นอกจากนั้น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสำรวจ พบว่า ครูจดบันทึกข้อมูลการสังเกตเด็ก โดยบันทึกเป็นภาพรวมของเด็กทั้งชั้นเรียนว่าเด็กทั้งห้องเกิดการเรียนรู้จะอะไร อย่างไร ลงในบันทึกหลังสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง สีนวน (2546) ที่พบว่า ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินพัฒนาการเด็ก ครูมิได้จดบันทึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นไว้ เมื่อมีการประเมินพัฒนาการเด็กตอนปลายภาคการศึกษา ครูใช้การประมวลภาพรวมของเด็กเท่าที่จำได้แล้วประเมินลงไปในแบบบันทึกพัฒนาการเด็กหรือแบบประเมินอื่น ๆ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ดีนั้นควรมีวิธีการเก็บหลักฐานการเรียนรู้ของเด็กที่หลากหลายรูปแบบและครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านของเด็กอย่างสมดุล โดยเฉพาะการจดบันทึกอย่างสม่ำเสมอทั้งที่เป็นบันทึกคำสนทนาระหว่างเด็กกับเด็ก บันทึกคำสนทนาระหว่างเด็กกับครู บันทึกความคิดเห็นของครูลงในผลงานเด็ก และบันทึกการเขียนสะท้อนความคิดของครู ซึ่งควรบันทึกทุกวันตลอดปีการศึกษา สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2550) ที่กล่าวว่า ข้อมูลที่บันทึกเป็นระยะ ๆ ของครู ที่ได้มาจาก

การสังเกตของครูนั้น จะเป็นข้อมูลอธิบายภาพเด็กที่บ่งบอกพัฒนาการของเด็กได้ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ปัญญา และแม้แต่สุขภาพ ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกับงานวิจัยของ Warash (2005) ที่พบว่า การสังเกต การจดบันทึก การถ่ายภาพ และการบันทึกเสียงการเรียนรู้ของเด็กที่เกิดขึ้นใน ชั้นเรียนนั้น เป็นประโยชน์อย่างมากในการช่วยให้ครูเข้าใจว่าเด็กเรียนรู้อะไร อย่างไร และยังช่วยให้ครูถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเด็กและการเรียนรู้ของเด็กให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงพัฒนาการ การเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี ดังนั้น หากครูไม่มีการจดบันทึกอาจทำให้ครูลืมและได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง การจดบันทึกช่วยให้ครูจดจำคำพูด พฤติกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ของเด็กได้ และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเหล่านี้มาสรุป ตีความ วิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ตลอดจนการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการที่แท้จริงของเด็กทั้งรายบุคคลและกลุ่มใหญ่ อันนำไปสู่ การสื่อสารกับผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวกับห้องกับเด็ก ให้เข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก รวมถึงประสิทธิภาพในการทำงานของครูที่ถูกต้องตามความเป็นจริง

3.2 การไตร่ตรองสะท้อนความคิดของครู

ครูอนุบาลนำเสนอผลงานศิลปะหรือภาพถ่ายของเด็กขณะทำกิจกรรม โดยไม่ผ่านการคัดเลือกและการสะท้อนความคิดต่อผลงานเด็ก ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าครูอนุบาลยังขาดทักษะ กระบวนการไตร่ตรองสะท้อนความคิดซึ่งเป็นขั้นตอนที่ยาก ครูอนุบาลต้องมีเวลาหยุดคิดและนึก ทบทวนไปถึงสิ่งที่ตนทำหรือปฏิบัติ ดังที่ Booker, Carter และ Nimmo (1999) กล่าวว่า การสะท้อนความคิดของครูลงในผลงานเด็กเป็นสิ่งสำคัญเพราะช่วยให้ครูมีความชัดเจนมากขึ้น เกี่ยวกับสิ่งที่ทำและเหตุผลว่าทำเพื่ออะไร อันนำไปสู่การตั้งสมมติฐานและการตัดสินใจเกี่ยวกับ ทิศทางที่ครูพึงปฏิบัติในหลักสูตร ซึ่งสามารถส่งเสริมการคิดของเด็กในวิถีทางที่มีความหมายมาก ยิ่งขึ้น ศิริประภา พงศ์ไทย (2542) กล่าวว่า การใช้หลักฐานและข้อมูลการสอนต่าง ๆ เป็น เครื่องมือให้ครูนามาคิด วิเคราะห์ คิดไตร่ตรองเพื่อสะท้อนการเรียนรู้อย่างมีหลักการ ซึ่งช่วยครู ในการสรรค์สร้างองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาวิชาชีพต่อไป ผู้วิจัย พบว่า ครูอนุบาลมีรูปแบบ ในการนำเสนอข้อมูลที่ไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่มุ่งไปที่หลักฐานการประเมินพัฒนาการและการ เรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ คือ สมุดรายงานพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลและพอร์ตโฟลิโอ ของเด็กรายบุคคล ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นหลักฐานหลักที่นำเสนอให้ผู้ปกครองรับทราบและมีความ เป็นรูปธรรมที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งการจัดทำสารนิทัศน์ การเรียนรู้ของเด็กที่หลากหลายมีผลต่อความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียน นอกจากนั้นผู้วิจัยยังพบว่า ครูอนุบาลมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำ พอร์ตโฟลิโอของเด็กรายบุคคล กล่าวคือ ครูอนุบาลจัดเก็บผลงานของเด็กทุกชิ้นลงในแฟ้มโดยไม่มีการคัดเลือก วิเคราะห์ และสะท้อนความคิดของครู โดยส่งคืนพอร์ตโฟลิโอให้ผู้ปกครองในสิ้น

ภาคการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมปอง สีนวน (2546) ที่พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโดยใช้พอร์ตโฟลิโอไม่ชัดเจนและไม่ถูกต้อง กุลยา ดันติผลาชีวะ (2550) กล่าวว่า การทำพอร์ตโฟลิโอนั้นให้รวบรวมผลงานของเด็กที่เกี่ยวข้อง โดยให้ผู้ปกครองร่วมพิจารณาด้วย เมื่อเลือกได้ให้เก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงาน จากนั้นครูต้องประเมินการเจริญเติบโตของเด็กจากผลงานที่เก็บว่า เด็กมีการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างไร ก้าวหน้ามากน้อยเพียงไร ซึ่งการประเมินนี้ครูอาจมีแบบตรวจรายการมาใช้เป็นแนวในการพิจารณาประกอบด้วยเมื่อเสร็จแล้วจึงบันทึกผลการเรียนรู้ของเด็ก พัชรี ผลโยธิน และ วรนาท รักสกุลไทย (ม.ป.ป.) นำเสนอขั้นตอนในการสร้างแฟ้มผลงานเด็ก ได้แก่ 1) การวางแผนและเตรียมการ 2) การรวบรวมสะสม 3) การคัดเลือกงาน 4) การวางแผนการสอน 5) การแลกเปลี่ยนข้อมูลในแฟ้มผลงานเด็ก จากขั้นตอนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่จัดทำพอร์ตโฟลิโอของเด็กรายบุคคลไม่เป็นระบบและไม่ถูกต้องตามหลักการ

3.3 การนำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้

ครูอนุบาลยังไม่สามารถนำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้ในการสื่อสารกับผู้ปกครองเด็กอย่างหลากหลายได้ อาจเนื่องมาจากความเข้าใจที่ยังไม่ชัดเจนในแนวคิดและหลักการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก จึงจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไม่สมบูรณ์และไม่ได้นำไปใช้ให้คุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัย ของ เกสร กอกอง (2545) ที่พบว่า ครูอนุบาลยังไม่มี ความชัดเจนในการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งครูนำผลงานเด็กหรือบันทึกเกี่ยวกับเด็กส่งให้ผู้ปกครองทราบพัฒนาการของเด็กเท่านั้น หากครูมีความเข้าใจจะสามารถใช้ประโยชน์จากสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กได้กว้างขวางมากขึ้น ทั้งการพัฒนาการสอนของครู และการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง แต่ผลจากการวิจัยพบว่า ครูนำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้เพียงบางส่วน คือ การสื่อสารพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กผ่านสมุดรายงานพัฒนาการเด็กรายบุคคลและพอร์ตโฟลิโอของเด็กรายบุคคล ดังนั้น สิ่งที่ครูอนุบาลควรตระหนัก คือ การศึกษาทำความเข้าใจในเป้าหมาย ประโยชน์ และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กอย่างถูกต้องตามหลักการและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Helm, Beneke และ Steinheimer (1998) ที่กล่าวว่า สารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กที่มีคุณภาพแสดงให้เห็นหลักฐานการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กทุกด้าน มองเห็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูพยายามบูรณาการให้เด็ก ตลอดจนเห็นความพยายามของครูในการสังเกต และจัดบันทึกพัฒนาการรวมทั้งความสนใจพิเศษที่มีต่อเด็กแต่ละคน นอกจากนี้ สารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กยังสามารถช่วยให้ครูประเมินความรู้และความสามารถของเด็กเพื่อการวางแผนจัดกิจกรรมที่พัฒนาความเข้าใจและทักษะของเด็กได้ดียิ่งขึ้น เห็นได้ว่า สารนิทัศน์มีความจำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความคิดและการแก้ปัญหา ด้วยการสะสมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และ

ดีข้อมูล อันนำไปสู่การพัฒนาเด็กแบบเป็นองค์รวม สารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กที่มีคุณภาพ สื่อสารให้ผู้ปกครองและสังคมได้รับรู้คุณภาพของโรงเรียน รวมถึงรูปแบบการเรียนการสอน ทั้งนี้ ครอบงวนควรให้เวลากับการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา เด็กและวิชาชีพของตนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดการอบรมหรือเผยแพร่ให้ความรู้แก่ครอบงวนเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ครุมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับการเรียนการสอนในระดับอนุบาล
2. ควรเพิ่มการเผยแพร่หนังสือ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสารนิทัศน์ทั้งด้าน ความรู้และแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจนทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคต่าง ๆ อย่างทั่วถึง เพราะครุยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง และไม่สามารถดำเนินการจัดทำได้ถูกต้องตามหลักการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการใช้สารนิทัศน์เพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทราบ ว่าการจัดทำสารนิทัศน์มีความสำคัญและสามารถส่งเสริมเด็ก ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการนำสารนิทัศน์ไปปฏิบัติ ตามบริบทของแต่ละโรงเรียน เพื่อให้ครอบงวนสามารถประยุกต์และจัดทำสารนิทัศน์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความ พร้อมของโรงเรียน